

MUZEUM OKRĘGOWE W BIAŁEJ PODLASKIEJ

*Muzeum Okręgowe
w Białej Podlaskiej*

TERESA KONDRATIUK, CELESTYN WRĘBIAK

*Muzeum Okręgowe
w Białej Podlaskiej*

KRAJOWA AGENCJA WYDAWNICZA · LUBLIN 1990

Opracowanie graficzne i techniczne
Alfred Gauda

Fotografie

Andrzej Biegajło, Krzysztof Jabłoński, Zbigniew Jaśkiewicz,
Tadeusz Łukaszuk, Stanisław Reszkiewicz, Waldemar Stępień,
Adam Trochimiuk, Jan Urbanowicz, Tadeusz Żaczek

Redaktor
Maryla Kowalska

Korekta
Halina Obroślińska

REGIONALIA

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 141270000002

Wydano na zlecenie Muzeum Okręgowego w Białej Podlaskiej

© Copyright by Teresa Kondratiuk, Celestyn Wrębiak
Lublin 1990

Z historii muzeum

Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej jest placówką dość młodą. W październiku 1965 roku grono miłośników miasta i regionu podjęło decyzję o utworzeniu Izby Pamiątek, która stała się zalążkiem przyszłego muzeum. Z grupy 14 społeczników uczestniczących wówczas w posiedzeniu wyłoniono zespoły, które zajęły się zbieraniem eksponatów i różnych materiałów z dziedziny archeologii, etnografii, historii Białej Podlaskiej oraz gromadzeniem książek i źródeł pisanych. Ich pracy musiały towarzyszyć zapal i sprawność działania, skoro już w październiku 1966 roku rozpoczęło działalność Muzeum Regionalne. Pierwszą jego siedzibą była sala konferencyjna Miejskiej Rady Narodowej przy ul. Pocztowej 4 o powierzchni 120 m² oraz niewielki pokój służący jako podręczny magazyn zbiorów i sprzętu.

W początkowym okresie prowadzenie muzeum było wysoce utrudnione ze względu na brak odpowiednich pomieszczeń, obsady i zabezpieczenia finansowego. Był czas, że nie organizowano wystaw ani pracy badawczej na większą skalę (lata 1966–1969). Z wolna sytuacja muzeum zaczęła się poprawiać: w 1968 roku zatrudniono dwóch pracowników, w 1970 roku przydzielono kolejne pomieszczenia (42 m²) — łączna powierzchnia wynosiła teraz 170 m². W tych salach muzeum będzie działał do I kwartału 1983 roku, to jest do czasu przejęcia części budynków zespołu pałacowego Radziwiłłów przy ul. Dzierżyńskiego.

Zasadnicze zmiany w obsadzie, a także w budżecie placówki przyniósł dopiero rok 1975, kiedy to w wyniku przekształceń administracyjnych w kraju stała się ona Muzeum Okręgowym. Utworzono działy: etnografii, historii, sztuki, naukowo-oświatowy oraz Oddział w Łosicach (1976 r.), starej podlaskiej miejscowości, oddalonej od Białej o 50 km. Wcześniej, bo w 1973 roku, otwarto w Białej Podlaskiej Oddział Martyrologiczny muzeum w piwnicach budynku administracyjnego Białskich Fabryk Mebli, gdzie w czasie okupacji mieściło się więzienie śledcze komisariatu policji granicznej.

Muzeum zajmuje się gromadzeniem i opracowywaniem zbiorów z dziedziny etnografii, historii, numizmatyki, militariów, medalierstwa, sfragistyki, sztuki, archeologii, a także działalnością naukowo-badawczą i upowszechnieniową dotyczącą tych zagadnień.

Większość eksponatów muzeum kupiło, ale немало jest takich, które pochodzą z darów i przekazów instytucji oraz osób prywatnych. Pierwszą placówką muzealną, która oddała tu część swoich zbiorów numizmatycznych, było

Muzeum Lubelskie w Lublinie. W gronie ofiarodawców znalazły się również: Muzeum-Pałac w Kozłowie (m. in. numizmaty, rzeźba, rzemiosło artystyczne), Muzeum Narodowe w Warszawie, Urząd Celny w Terespolu (m. in. oznaczenia, znaczki pamiątkowe, numizmaty). Poza instytucjami państwowymi wartościowe przedmioty podarowały też osoby związane emocjonalnie z tym regionem. I tak córka Romana Rogińskiego zamieszkała w Krakowie przekazała muzeum 26 dokumentów o dużej wartości historycznej. Wiele eksponatów, m.in. fotografie, dokumenty, malarstwo, z kręgu zainteresowań znanego architekta, malarza, regionalisty Aleksandra Próchnickiego trafiło do zbiorów jako dar jego rodziny. Cennym nabytkiem jest skarb 9525 monet z XVII—XVIII wieku znaleziony w Terespolu przez Teodora Poliszuka i ofiarowany muzeum.

Od wielu lat muzeum organizuje konkursy sztuki ludowej południowego Podlasia oraz konkursy historyczne pod hasłem: „Podlasie i Podlasiacy w II wojnie światowej”. Celem imprez etnograficznych jest popularyzowanie i podtrzymywanie tradycji sztuki ludowej w środowisku wiejskim, odkrywanie nowych twórców, rejestrowanie zachodzących przemian oraz pozyskiwanie najcenniejszych prac konkursowych do zbiorów muzealnych. W latach 1983–1988 zakupiono tą drogą ponad 1000 eksponatów z dziedziny rzeźby, malarstwa, taktwa, strojów ludowych, plecionkarstwa, plastyki obrzędowej (palmy, pająki, wycinanki, pisanki, pieczywo obrzędowe).

Inną formą wzbogacania zbiorów są ogólnopolskie plenery malarskie organizowane w znanym w świecie ośrodku hodowli koni arabskich w Janowie Podlaskim, skąd pochodzi wiele prac.

Gromadzone eksponaty (obecnie muzeum ma ich ponad 21 000) wymagają nie tylko naukowego opracowania, ale i odpowiedniego zewidencjonowania. Na muzeum ciąży również obowiązek otoczenia tych przedmiotów stałą opieką konserwatorską, mającą na celu przedłużenie ich trwałości materialnej oraz przywrócenie im cech autentyczności, jeżeli te cechy utraciły na skutek działania warunków chemiczno-fizycznych lub poprzednich przeróbek, napraw czy uzupełnień. Opiekę konserwatorską nad zbiorami muzealnymi w Białej Podlaskiej roztaczają: Pracownia Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Muzeum Lubelskiego w Lublinie oraz Spółdzielnia Pracy „Plastyka” i „Ars Antiqua” w Warszawie.

Pod koniec 1982 roku muzeum przydzielono nowe pomieszczenia w XVII-wiecznym zespole pałacowym Radziwiłłów. Były to wnętrza zajmowane dotychczas przez Wojewódzki Dom Kultury: brama wjazdowa, wieża bramowa wraz

z łączącą je tzw. szczyt. Dodatkowo muzeum otrzymało wolno stojącą kaplicę zamkową.

Pałac został wzniesiony z fundacji Aleksandra Ludwika Radziwiłła przez muratora lubelskiego Pawła Negroniego na podstawie umowy zawartej w kwietniu 1622 roku. Wystawiony przy rzece Krznie, był otoczony fosą i wałami wysokimi na 6,6-7,5 m. Zbudowano go na planie prostokąta o wymiarach 29,5 × 40 m. W ciągu wielu lat pałac prezentujący pierwotnie styl późnego renesansu i wczesnego baroku był poddawany różnym przebudowom aż do roku 1883, kiedy to rozebrano resztki murów. Ostatnimi jego właścicielami była rodzina Hohenlohe. Na uwagę zasługuje brama wjazdowa, odrestaurowana w 1982 roku, z uwiecznionymi tu monogramami księcia Karola Radziwiłła i jego żony Anny oraz herbem tej rodziny. Została ona wzniesiona na podobieństwo łuków triumfalnych.

Prace adaptacyjne wewnątrz nowo otrzyma-

nych pomieszczeń zostały zakończone w 1987 roku.

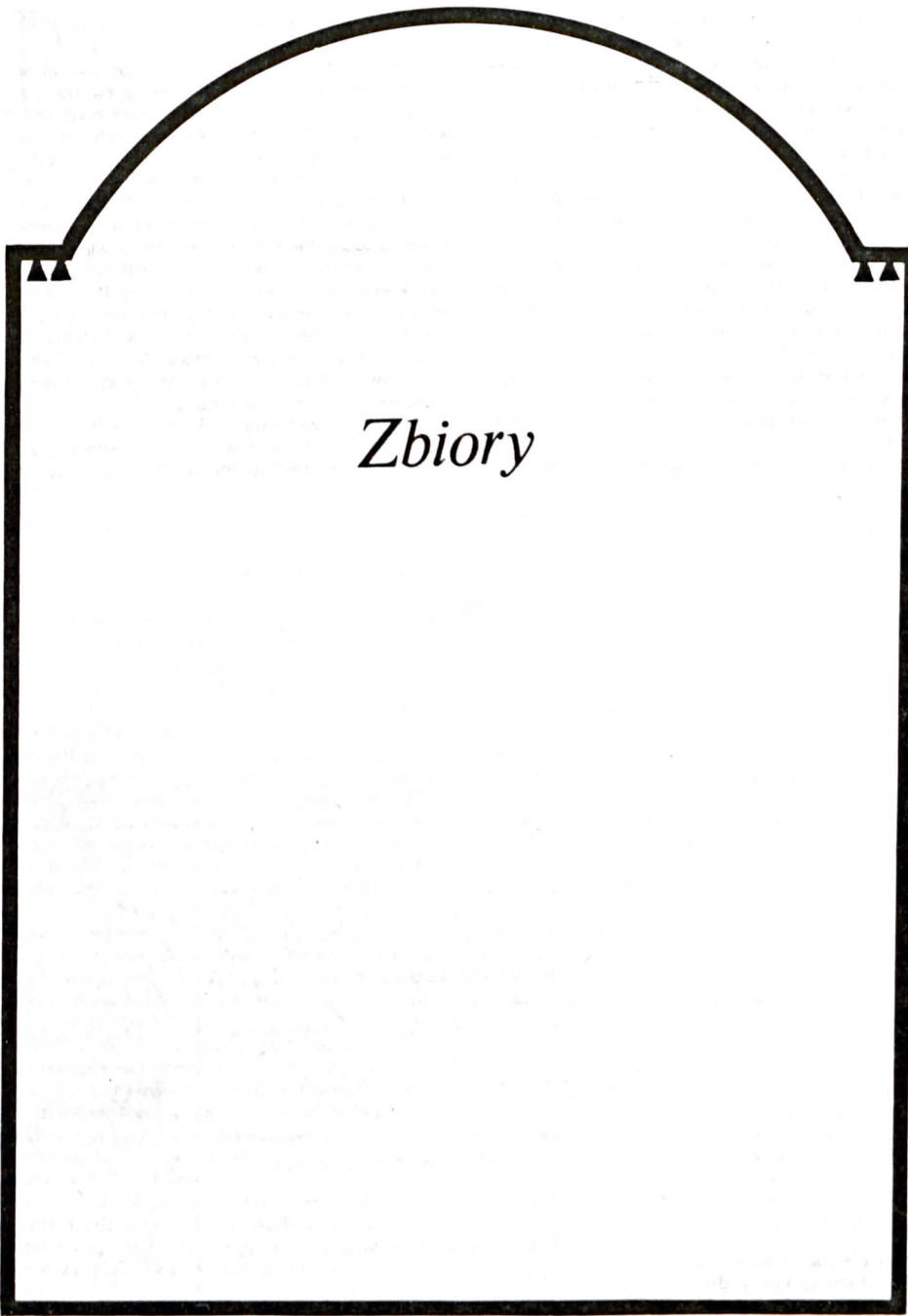
W ambitnych zamierzeniach muzeum jest także utworzenie skansenu. Pierwsze prace związane z przygotowaniem dokumentacji projektowej rozpoczęto już w 1978 roku. Według tych założeń Muzeum Wsi Białkopodlaskiej ma być zlokalizowane w Styrzycu, przy trasie Warszawa—Terespol, na obszarze ponad 25 ha. Wytypowano również wstępnie ponad 100 obiektów reprezentujących wszystkie typy budownictwa wiejskiego Podlasia. Muzeum Okręgowe oraz Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w Białej Podlaskiej prowadzą systematyczne badania pozwalające odnotowywać zmiany zachodzące w drewnianej zabudowie wsi, a trzeba stwierdzić, że liczba zabytkowych budowli znikających z krajobrazu Podlasia jest alarmująco duża.

Niestety, realizacja tego tak cennego ze wszelkich przedsięwzięcia jest wciąż przesuwana ze względu na niedostateczne środki finansowe.

*Lista obecności
na zebraniu poszyconym zorganizowanym w dniu 8 X 1965 r.*

<i>nr</i>	<i>Miasteczko</i>	<i>Adres</i>	<i>Podpis</i>
1	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
2	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
3	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
4	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
5	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
6	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
7	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
8	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
9	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
10	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
11	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
12	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
13	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
14	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
15	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	
16	Wielka Wieś	Przed. Białobł.	

Lista obecności na zebraniu założycielskim w dniu 8 X 1965 r.

Zbiory

Etnografia

Kultura ludowa południowego Podlasia dokumentowana jest wielorako, przy czym gromadzenie zabytków etnograficznych jest zadaniem najważniejszym dla muzeum. Ich zbiór liczy ponad 2700 eksponatów. Szybko zachodzące na wsi przemiany społeczno-gospodarcze wpływają mobilizująco na przejmowanie jak największej liczby wytworów kultury materialnej i sztuki ludowej.

W województwie białskopodlaskim nader żywą dziedziną twórczości ludowej jest tkactwo, dlatego też muzeum zgromadziło bogatą kolekcję tych wyrobów, od płótna wykonanego spłotem prostym po tkaniny dekoracyjne (pasiaki, pasiaki przetykane, kraciaki, plecionki, dywany w prątki, dywany zwane warszawskimi, w zęby itd., dywany wyciągane na drucie, dywany kręcone oraz dwuosnowowe). Ta gałąź sztuki ma nadal wiele przedstawicieli mieszkających w kilkunastu miejscowościach Podlasia. Są tkaczki, z którymi muzeum utrzymuje kontakty od lat, a co roku prawie na konkursach pojawiają się nowe osoby. Utalentowanymi twórczyniami w tej wyjątkowo czasochłonnej pracy są m. in. Antonina Jeruzalska z Kopytnika, Halina Parchomiuk z Wólki Kościeniewickiej, Maria Tryczuk z Ortela Królewskiego.

Pośród innych wytworów sztuki ludowej należy wymienić okazały zbiór strojów ludowych (spódnice-burki, pichule, kratówki, ponadto koszule, zapaski, czepki oraz liczne wyroby plecionkarskie ze słomy, korzenia, wikliny, rogożyny i lyka). Do znanych wykonawców tychże

należy Czesław Sarnacki z Dołhobród.

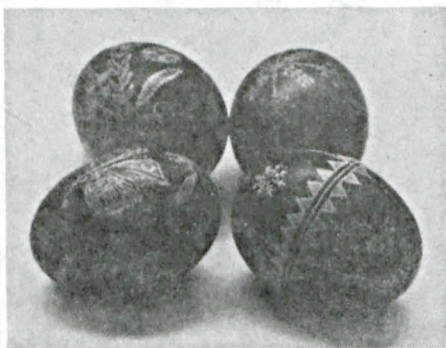
Ważne miejsce w zbiorach zajmują rzeźby o tematyce sakralnej i świeckiej, wykonane w drewnie lub w kamieniu. Są tu prace artystów znanych w całej Polsce, m. in. Teofila Kożuchowskiego ze Studzianki, Tadeusza Szkodzińskiego z Lisznej, Adama Weremczuka z Dołhobród, Franciszka Sadownika z Łomaz oraz Zygmunta Walenciuka z Kolana.

Malarstwo ludowe południowego Podlasia to przez wiele lat głównie twórczość Bazylego Albiczuka z Dąbrowicy Małej. Kilka płócien olejnych znajdujących się w muzeum jest tylko drobnym akcentem w jego bogatym dorobku artystycznym. W ostatnim okresie zwracają uwagę prace Adama Pawlika z Różanki, malarza samouka, autora interesujących pejzaży utrwalających przemiany zachodzące na wsi, a także scen batalistycznych z minionej wojny.

Kolekcja ceramiki pochodzi z ośrodka białskiego oraz z Pawłowa w woj. chełmskim. Ostatnim garncarzem w Białej Podlaskiej, a zarazem w województwie, był Kazimierz Rogowski, zmarły we wrześniu 1983 roku. W muzeum znajduje się wyłącznie ceramika siwa, pięknie zdobiona, przeznaczona do dekoracji.

W zakresie plastyki obrzędowej licznie reprezentowane są m. in. pisanki, wycinanki, ozdoby choinkowe, pająki. Wysokimi walorami artystycznymi w tej materii odznaczają się prace Marii Abramiuk z Chmielowa w pobliżu Parczewa.

Oprócz zabytków Dział Etnografii ma duże archiwum, w którym zgromadzono nagrania magnetofonowe, wywiady, zdjęcia, negatywy i rysunki.

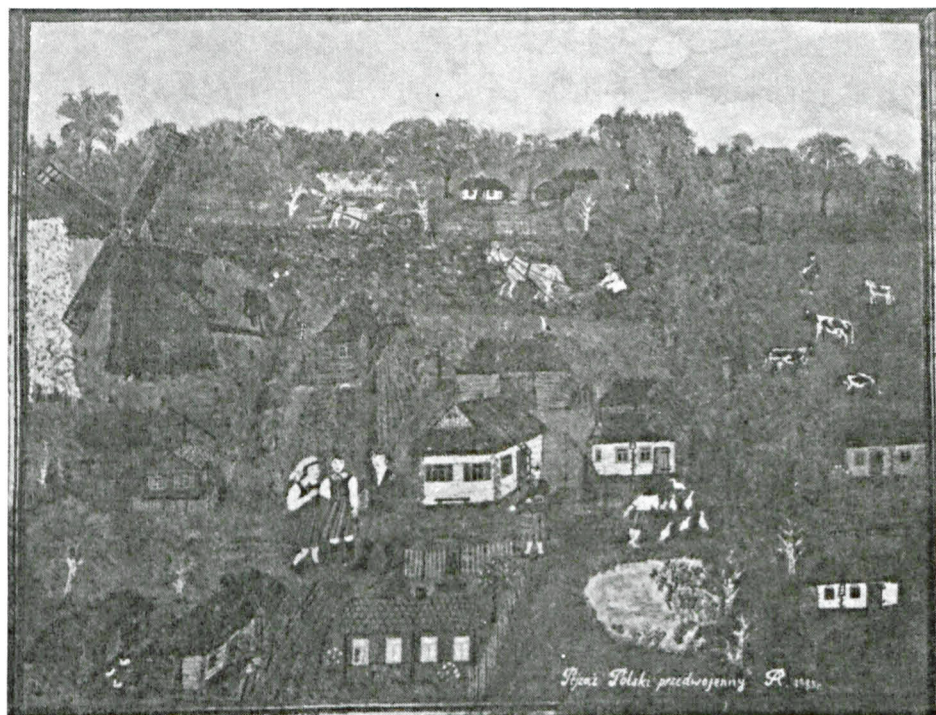
Maria Abramiuk, Pisanki, 1985 r., Chmielów, gm. Dębowa Kłoda

Barbara Czerwińska, Dywan w prątki, Żakowola Stara, gm. Kąkolewnica

Antonina Jeruzalska, Dywan w prątki, 1984 r.,
Kopytnik, gm. Łomazy

Adam Pawlik, *Pejzaż Polski przedwojennej*, 1985 r., Sosnówka, gm. Sosnówka

Bazyli Albiczuk, Dąbrowica Mała, gm. Piszczac

Bazyli Albiczuk, *Mój świat w czerwcu*, 1977 r., Dąbrowica Mała, gm. Piszczac

Teofil Kozuchowski, *Żołnierz*, 1975 r., Studzianka, gm. Łomazy

Tadeusz Szkodziński, *Dziadek z krzesiwem*, 1970 r., Liszna, gm. Sławatycze

Zygmunt Walenciuk, *Kolędnicy*, 1985 r., Kola-
no, gm. Jabłoń

Jan Dorosz, *Nad Odrą i Nysą Łużycką*, 1980 r.,
Biała Podlaska

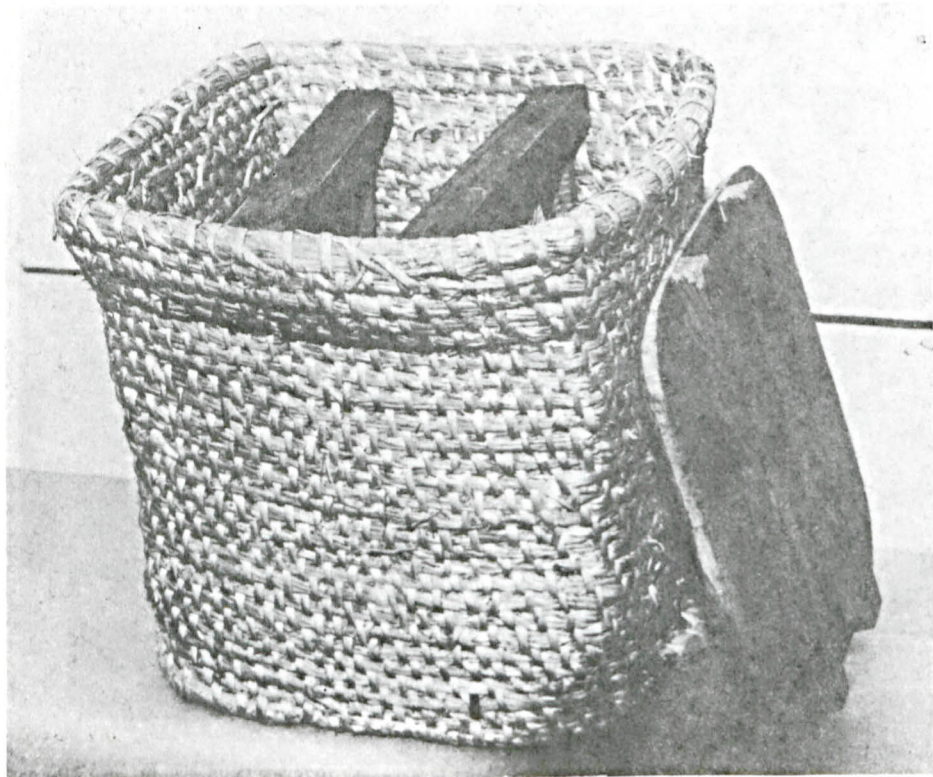
Teofil Kozuchowski, rzeźbiarz ze Studzianki,
gm. Łomazy

Adam Weremczuk, *Mielenie w żarnach*, 1978 r., Dołhobrody, gm. Hanna

Franciszek Sadownik, *Mieszko I*, 1979 r., Łomazy, gm. Łomazy

Franciszek Sobolewski, Rojnica, 1983 r., Małaszewicze Duże, gm. Zalesie

Historia

Zasadniczy trzon muzealiów historycznych stanowią dokumenty i fotografie związane z przeszłością Białej Podlaskiej i województwa. Szczególną wagę przywiązujemy się do gromadzenia eksponatów obrazujących rozwój społeczno-gospodarczy i polityczny Podlasia, walki narodowowyzwoleńcze w XIX wieku, postępowy ruch robotniczy i ludowy w okresie międzywojennym, martyrologię ludności podlaskiej i jej walkę w okresie II wojny światowej oraz rozwój miasta i regionu w Polsce Ludowej. Całość zbiorów liczy ponad 900 eksponatów.

Na materiały archiwalne składają się m. in. XIX-wieczne umowy kupna i sprzedaży gruntów, listy kredytowe, listy z obozów koncentracyjnych, prasa konspiracyjna, plakaty i odezwy polityczne, plany, mapy i rękopisy oraz dokumenty osobiste i rodzinne mieszkańców Białej Podlaskiej i okolic. Na uwagę zasługują muzealia dotyczące Romana Rogińskiego, przywódcy powstania styczniowego na Podlasiu. Dokumenty te, jak wspomniano, zostały przekazane muzeum przez córkę Rogińskiego w 1971 roku. Są to m. in. fotografie, korespondencja Rogińskiego, jego świadectwo szkolne, list pochwalny ze szkoły powiatowej z 1855 roku, rękopisy wierszy powstańców z oddziału Rogińskiego oraz dokumenty dotyczące jego pobytu na zesłaniu.

Zbiory z początku XX wieku to głównie dokumentacja szkół średnich z Białej Podlaskiej oraz pojedyncze materiały z okresu I wojny światowej. Spora część kolekcji to dokumenty osobiste i urzędowe pochodzące z okresu międzywojennego. Są wśród nich zarządzenia i obwieszczenia starosty powiatu bialskiego, archiwalia dotyczące Komunalnej Kasy Oszczędności i Podlaskiej Wytwórni Samolotów. Godne uwagi są czasopisma regionalne takie, jak: „Podlasiak”, „Głos Społeczny”, „Młodzież z Podlasia” oraz „Gazeta Zarządu m. Białej”.

Osobną grupę wśród dokumentów z okresu

międzywojennego stanowią archiwalia związane z Aleksandrem Próchnickim. Z zawodu inżynier architekt, z pasji i zainteresowań miłośnik regionu i malarz, przez długi okres swego życia związany był z Podlasiem. W latach międzywojennych pełnił funkcję pełnomocnika rządu do spraw odbudowy kraju na tereny województw wschodnich. W swojej kolekcji Próchnicki zgromadził dużo różnych materiałów — były w niej również tak cenne, jak oryginał inwentarza bialskiego pałacu Radziwiłłów łącznie z inwentarzem innych bialskich zabudowań z tego okresu. Podczas wojny i okupacji mieszkał w Warszawie, tu stworzył wiele obrazów, grafik, rysunków i szkiców poświęconych Białej Podlaskiej i okolicy. Przekazane muzeum eksponaty są darem rodziny, a zwłaszcza siostrzenicy Próchnickiego Marii Szczygilewskiej-Kośmickiej. Znajdują się wśród nich obrazy, rysunki, cenne dokumenty historyczne związane z Podlasiem, projekty architektoniczne, dyplomy, zdjęcia oraz różne publikacje i rękopisy.

Największą grupę w tym dziale tematycznym stanowią materiały związane z martyrologią społeczeństwa bialskopodlaskiego w czasie ostatniej wojny światowej. Mówią o niej listy obozowe, obwieszczenia, kwity podatkowe, kenkarty oraz prasa konspiracyjna.

Wśród zgromadzonych fotografii poważną część zajmują widoki miast i miejscowości z województwa bialskopodlaskiego, a zwłaszcza Białej Podlaskiej. Są to zdjęcia pojedynczych budowli, placów, ulic, parków i pomników. Na uwagę zasługuje zbiór widokówek z Białej Podlaskiej z początków XX wieku. Ważne miejsce zajmuje też spuścizna po zakładzie fotograficznym działającym tu w okresie międzywojennym. Stanowi ją 3000 szt. szklanych negatywów — portretów mieszkańców miasta i okolicznych wsi.

W dziale sfragistyki na podkreślenie zasługuje pieczęć magistratu miasta Białej Podlaskiej z 1750 roku.

ВЫПИСКА

изъ ПЕНСОВСКИХЪ ЛИСТОВЪ

Бѣльскаго УѢЗДНАГО УЧИЛИЩА.

Роговский Романъ Ученикъ
 1-й классъ изъ теченія *перваго*
 четверти учебнаго 1853 года при по-
 веденіи, оказала успѣха:
 въ Законѣ Божіемъ — *хорошо*.
 Языкѣ Русскомъ —
 и Славянскомъ — *хорошо*.
 Польскомъ — *хорошо*.
 Латинскомъ — *хорошо*.
 Французскомъ —
 Нѣмецкомъ — *хорошо*.
 Алгебры —
 Геометріи — *хорошо*.
 Весовѣи и Русской —
 Географіи — *хорошо*.
 Русской Исторіи — *хорошо*.
 Всеобщей Исторіи — *хорошо*.
 Историисловіи — *хорошо*.
 Рисованіи — *хорошо*.
 Иной прокустья —

Roginski Roman — Ученикъ
 классу 1-му вѣдѣ 1-го квартала 1853 року
 школьнаго при справованіи сего *хорошо*
 оказалъ постѣпу:
 W Nauce Religii — *хорошо*.
 Języku Rosyjskim — *хорошо*.
 Słowiańskim — *хорошо*.
 Polskim — *хорошо*.
 Łacińskim — *хорошо*.
 Francuzkim — *хорошо*.
 Niemieckim — *хорошо*.
 Algebra — *хорошо*.
 Geometrii — *хорошо*.
 Jęografii Powszechnej i
 Rosyjskiej — *хорошо*.
 Historii Rosyjskiej — *хорошо*.
 Historii Powszechnej — *хорошо*.
 Kalligrafii — *хорошо*.
 Rysunkach — *хорошо*.
 Lekcyj opuścił

С. Пискаревъ 1854 г. 10.10.

Подпись Воспитателя
 Подпись опіскающаго сего училища

Штатный Смотритель *Роговский*

Roginski

Numizmatyka

Zbiory numizmatyczne liczą około 14 000 eksponatów. Są to monety, banknoty, medale, pieczęcie oraz odznaczenia. Z cennych numizmatów wymienić należy: złote dukaty holenderskie z 1649 roku, złoty dukat belgijski z 1818 roku, złoty rubel z 1897 roku. W 1976 roku muzeum przejęło z Terespoła skarb 9525 monet z XVII—XVIII wieku. Odkrycia dokonano podczas prowadzenia wykopów pod budynek mieszkalny w Terespolu. Monety — głównie miedziane boratynki z XVII wieku — znajdowały się w dzbanku glinianym. Najmłodszą monetą w skarbie jest połuszka Piotra I z 1711 roku. W naczyniu były także liczne egzemplarze szelągów ryskich i liwońskich.

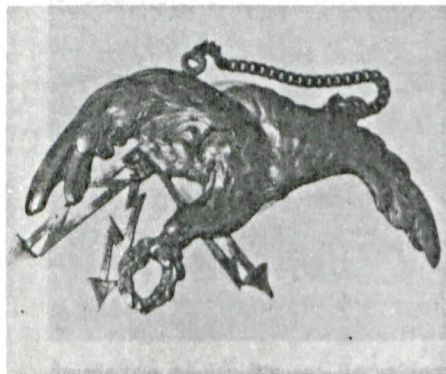
W grupie pieniędzy papierowych znalazły się m. in. polskie bilety skarbowe wartości 4 zł z 1794 roku, banknoty z okresu międzywojennego i okupacji hitlerowskiej, w tym komplet banknotów łódzkiego getta. Po interesującej wystawie pn. *Ordery, odznaczenia i znaki pieniężne ZSRR 1917—1977*, ze zbiorów prywatnych dr. Mariana Kowalskiego, pełna kolekcja walorów pieniężnych została zakupiona do muzeum. Dalsze

znaczące wzbogacenie zbioru nastąpiło w 1987 roku po otrzymaniu z Muzeum Narodowego w Warszawie cennego przekazu banknotów, w tym wielu egzemplarzy unikatowych.

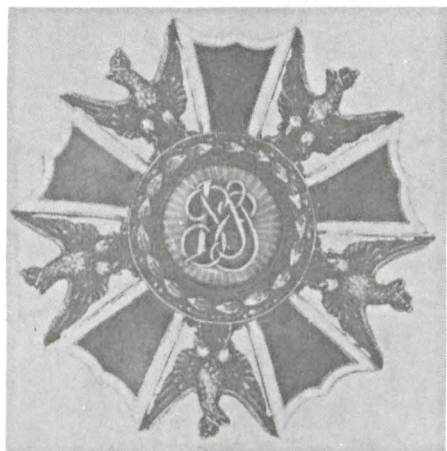
Znaki pieniężne prezentowane są na stałej wystawie: *Pieniądz na ziemiach polskich od X—XX wieku*.

W ciągu kilku lat powstała kolekcja licząca ponad 1000 medali. Są wśród nich prace wielu medalierów polskich, m. in. Bronisława Chromego, Witolda Korskiego, Edwarda Gorola, Józefa Stasińskiego, Ewy Olszewskiej-Borys, Jerzego Jarnuszkiewicza, Józefa Markiewicza, Stanisławy Wątróbskiej-Frindt, Wacława Kowalika. Cenny jest zestaw 12 medali „Polska walcząca na frontach II wojny światowej 1939—1945” autorstwa Józefa Stasińskiego, który zaprojektował także medal Muzeum Okręgowego w Białej Podlaskiej. Z okazji odsłonięcia pomnika jeńców włoskich w Białej Podlaskiej (1972 r.) wybito złoty medal, który władze włoskie przekazały muzeum.

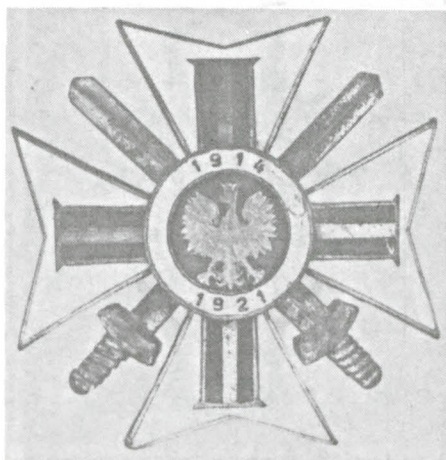
W zbiorze odznak i odznaczeń, liczącym ponad 800 eksponatów, dużą wartość historyczną ma kolekcja 104 odznak wojskowych z lat 1914—1939.

Odznaka Obserwatora

Odznaka 18 PP Legionów

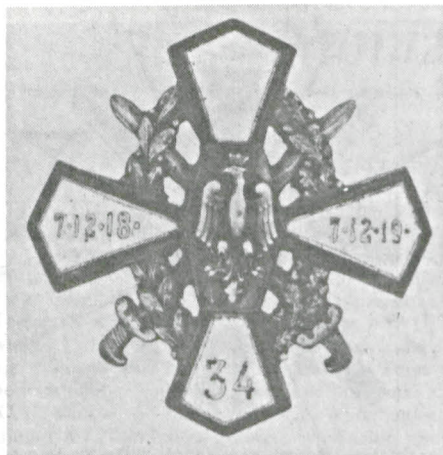
Odznaka Związku Ochotników Armii Polskiej

Odznaka Służby Uzbrojenia

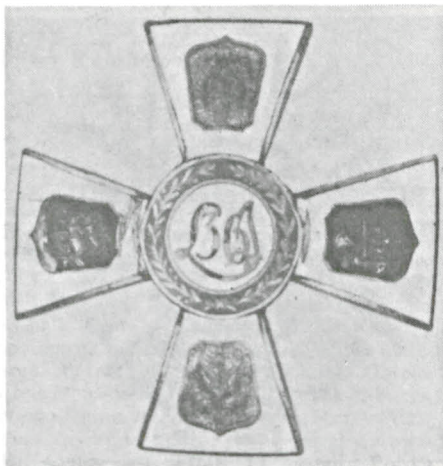

Odznaka Instruktora Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii

Odznaka 34 PP Legionów

Odznaka 36 PP

Odznaka Związku Obronców Kresów Wschodnich

Odznaka 23 PP Legionów

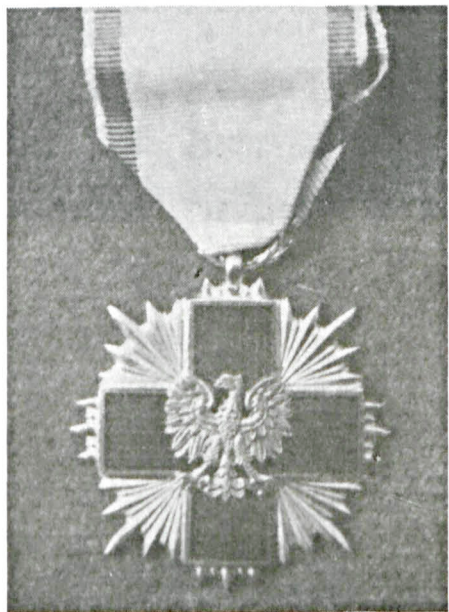

Odznaka 10-lecia Policji Państwowej

Krzyż Armii Krajowej

Krzyż PCK, złoty

Józef Stasiński, Medal „Pewnego dnia...”, OPUS 759, 1975 r.

Józef Stasiński, Medal Muzeum Okręgowego w Białej Podlaskiej, 1983 r.

Militaria

Zbiór militariów liczy około 300 eksponatów. Główną pozycją kolekcji jest biała broń, ponadto niewielka ilość oporządzenia żołnierskiego i umundurowania pochodzącego z okresu międzywojennego. Najcenniejszymi eksponatami są: francuska szpada dworska, bez pochwy, z II połowy

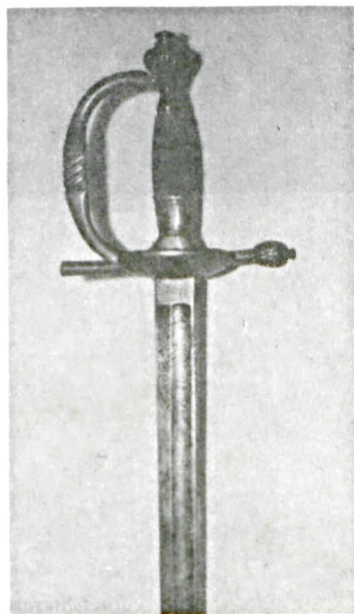
XVIII wieku, pruska szpada oficerska z I połowy XIX wieku, polska szabla bojowa wz. 34 z 1934 roku, tasak Milicji Miejskiej Warszawy z 1916 roku, sztylet masonski z XIX wieku, kindżał w pochwie z Bliskiego Wschodu, kordełas myśliwski z Toledo, kurri z pochwą z XIX wieku, głównia tasaka z przełomu XV/XVI wieku sygnowana wilkiem passawskim.

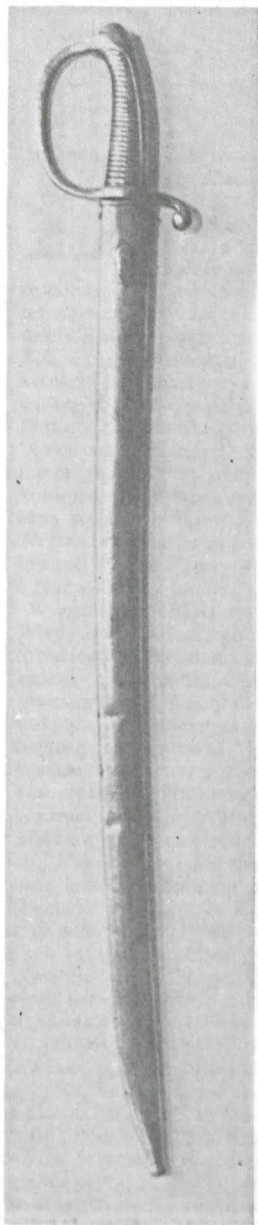

Pałasz pruski, oficerski, ułański,
wz. 1889

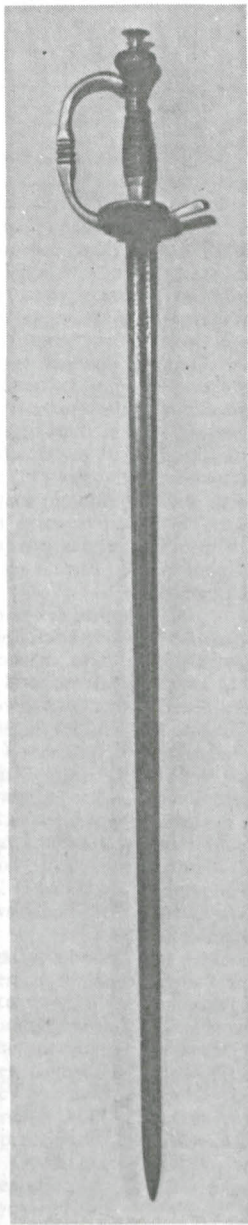

Szpada pruska, oficerska

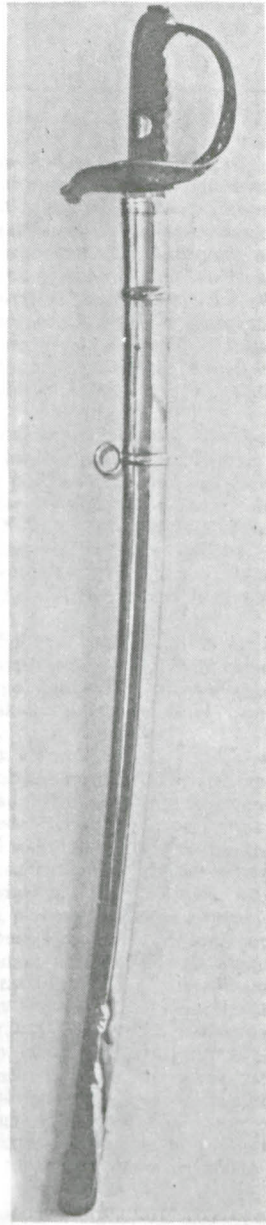

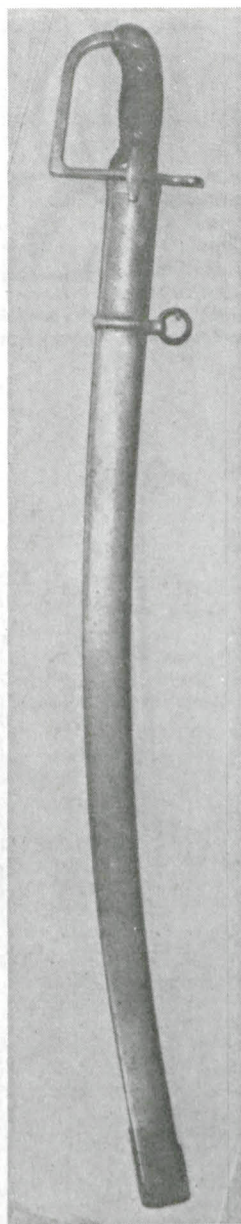
Tasak Milicji Miejskiej Warszawy z 1916 r.

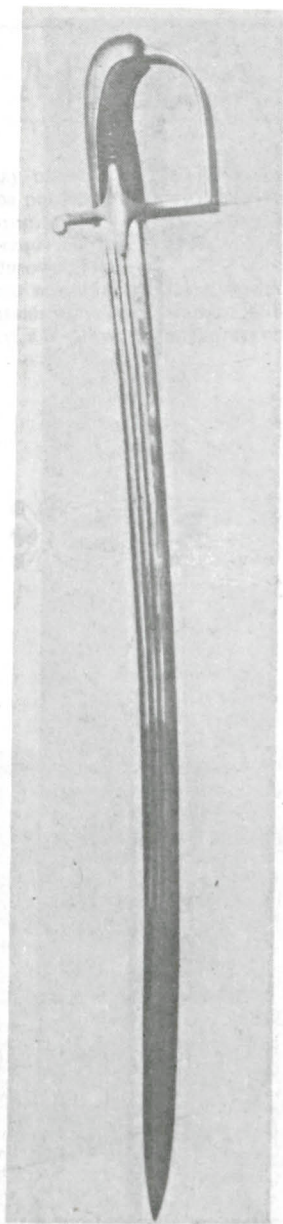
Szpada pruska, oficerska

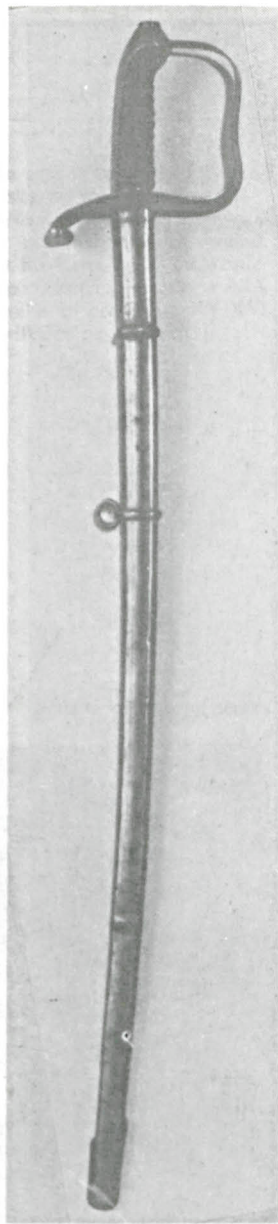
Szabla oficerska kawalerii, Austria, wz. 1861

Szabla żołnierska w pochwie,
Ludwików, 1934

Szabla polska, oficerska pie-
choty, wz. 1921/22

Tasak-szabla, sygn. Borow-
ski, wz. 1921/22

Do najwartościowszych eksponatów Działu Sztuki należą zbiory malarstwa i grafiki. Liczą one ponad 570 prac. Wśród nich największą grupę stanowią obrazy będące ikonografią konia w sztuce polskiej. Malarstwo dawne o tej tematyce, jak też nurt batalistyczny i historyczny reprezentują dzieła malarzy tworzących w XIX i początkach XX wieku. Spośród nich na uwagę zasługuje kolekcja kilkunastu rysunków jednego z największych malarzy polskich doby romantyzmu Piotra Michałowskiego oraz obrazy Juliusza, Wojciecha i Jerzego Kossaków. Malarstwo Juliusza reprezentują studia olejne poświęcone koniom oraz akwarela przedstawiająca romantyczną scenę rodzajową z ułanem i dziewczyną. Wojciech jest autorem sceny rodzajowej zatytułowanej *Patrol*, a Jerzy — *Wesela krakowskiego i Huzarów austriackich*.

W grupie malarstwa rodzajowego są też prace Władysława Maleckiego (*Na stepie*), Jana Kotowskiego, który malował targi końskie, orki i sanny, oraz płótna Stanisława Kaczora-Batowskiego i Zygmunta Rozwadowskiego utrwalające rozpedzone zaprzęgi końskie. Obrazy batalistyczne malowali Franciszek Kostrzewski, Wacław Pawliszak, a także Stanisław Bagiński. Ten ostatni jest autorem pełnej dynamiki sceny bitwowej pt. *Patrol*. Jest też kilka portretów jeźdźców na koniach pędzla Stanisława Jarockiego, Józefa Jaroszyńskiego i Karola Volkera oraz prace Eugeniusza Gepperta, Stanisława Wejmiana i Zdzisława Przebindowskiego, których tematem są konie.

Jak wspomniano, zbiory te wzbogacają obrazy powstałe na ogólnopolskich plenerach malarzów organizowanych od 1975 roku na terenie najstarszej w Polsce Państwowej Stadniny Koni w Janowie Podlaskim. Dotychczas przybyło muzeum tą drogą prawie 200 płócien olejnych i akwael, których autorami są twórcy z różnych stron naszego kraju. Temat pleneru — koń i jeździec Podlasia — jest traktowany przez uczestników w sposób niejednoznaczny. Obok prac malarzy przyjmujących postawę realistyczną i tworzących w tej konwencji artystycznej (Ludwik Maciąg, Stanisław Mazuś, Andrzej Nowak-Zemliński, Alojzy Siwecki, Ewa Wilczyńska i Paweł Lasik) pojawiły się również prace artystów używających języka metafory czy symbolu (Franciszek Starowieyski, Helena Tchó-

rzewska i Stanisław Kortyka). Abstrakcją geometryczno-mechaniczną posługiwał się Lech Okołów, natomiast Marian Nowiński i Bożena Widaj tworzyli obrazy poetyckie, niemal baśniowe. Tradycje polskiego malarstwa rodzajowego i pejzażowego kontynuowali Marzanna Wróblewska, Mateusz Gawrys i Maciej Falkiewicz. W muzeum są również prace artystów fotografików, zajmujących się m. in. pejzażem — Marianna Gadzalskiego, Zygmunta Świątko, Mirosława Stankiewicza, Zbigniewa Jaśkiewicza oraz Zofii Raczkowskiej.

Osobne miejsce w zbiorach malarstwa polskiego zajmują XVIII-wieczne portrety szlacheckie i mieszczańskie. Na podkreślenie zasługują również dzieła twórców o wielkim znaczeniu dla polskiej sztuki XIX wieku, jak akwarela Jana Piotra Norblina *Chrystus w Kanie Galilejskiej*, rysunki Artura Grottgera *Pożegnanie* oraz Jana Matejki *Zygmunt II po stracie Barbary Radziwiłłówny*.

Sztuka Młodej Polski i początków 20-lecia międzywojennego reprezentowana jest pracami Jacka Malczewskiego, Leona Wyczółkowskiego, Kazimierza Sichulskiego oraz Stanisława Czajkowskiego.

Drugim rodzajem zbiorów gromadzonych w Dziale Sztuki są zabytki rzemiosła artystycznego. Liczą one ponad 360 eksponatów reprezentujących różne dziedziny polskiej i obcej sztuki zdobniczej od XVII wieku. Najstarszymi muzealiami w tej grupie są naczynia liturgiczne oraz inne przedmioty związane z obrzędowością religijną, a więc krzyże, plakiety, lichtarze, świeczniki, kadzielnice, ampułki i chorągwie. Zostały one w większości wykonane w XVII i XVIII wieku przez bliżej nie znanych mistrzów. Spośród nich na szczególną uwagę zasługują: figura Chrystusa Ukrzyżowanego z końca XVII wieku, wykonana ze srebra złoczonego, krzyż (pacyfikał) z przełomu XVII i XVIII wieku oraz srebrny trybularz z XVIII wieku. Część zbiorów stanowi również ceramika artystyczna. Prezentuje ona głównie historykujący i eklektyczny styl przełomu XIX i XX wieku. W zdecydowanej większości pochodzą z przekazu muzeum w Kozłowie.

Wśród przedmiotów rzemiosła artystycznego znajduje się również niewielka kolekcja lamp naftowych, samowarów, luster, zegarów i mebli. Ważną część zbiorów stanowią zabytki sztuki cerkiewnej. Obejmują one zespół 103 ikon oraz pojedyncze wyroby cerkiewnego rzemiosła arty-

stycznego. Kolekcja ikon pochodzi głównie z wieku XIX, chociaż zdarzają się egzemplarze powstałe w czasach wcześniejszych. Obrazy te prezentują różne style i różny poziom warsztatowy. Te najwartościowsze zachowały cechy ikon bizantyńskich, zaś nowsze noszą znamiona wpływów malarstwa zachodnioeuropejskiego. Wytwory XIX-wieczne pochodzą przeważnie z manufaktur, więc powielane były według określonych wzorów. W kolekcji spotykamy bogactwo tematów ikonograficznych. Oprócz przedstawień istot boskich — Trójcy Świętej, Chrystusa i Marii — ukazują one postaci proroków i świętych w różnych epizodach z ich życia i męczeń-

stwa. Ilustrują też teksty z Pisma Świętego, pism religijnych oraz legend. Do najbardziej interesujących obrazów należy m. in. *Ścięcie św. Jana* z końca XVII wieku, *Ukrzyżowanie* z II połowy XIX wieku, *Matka Boska* z 1805 roku.

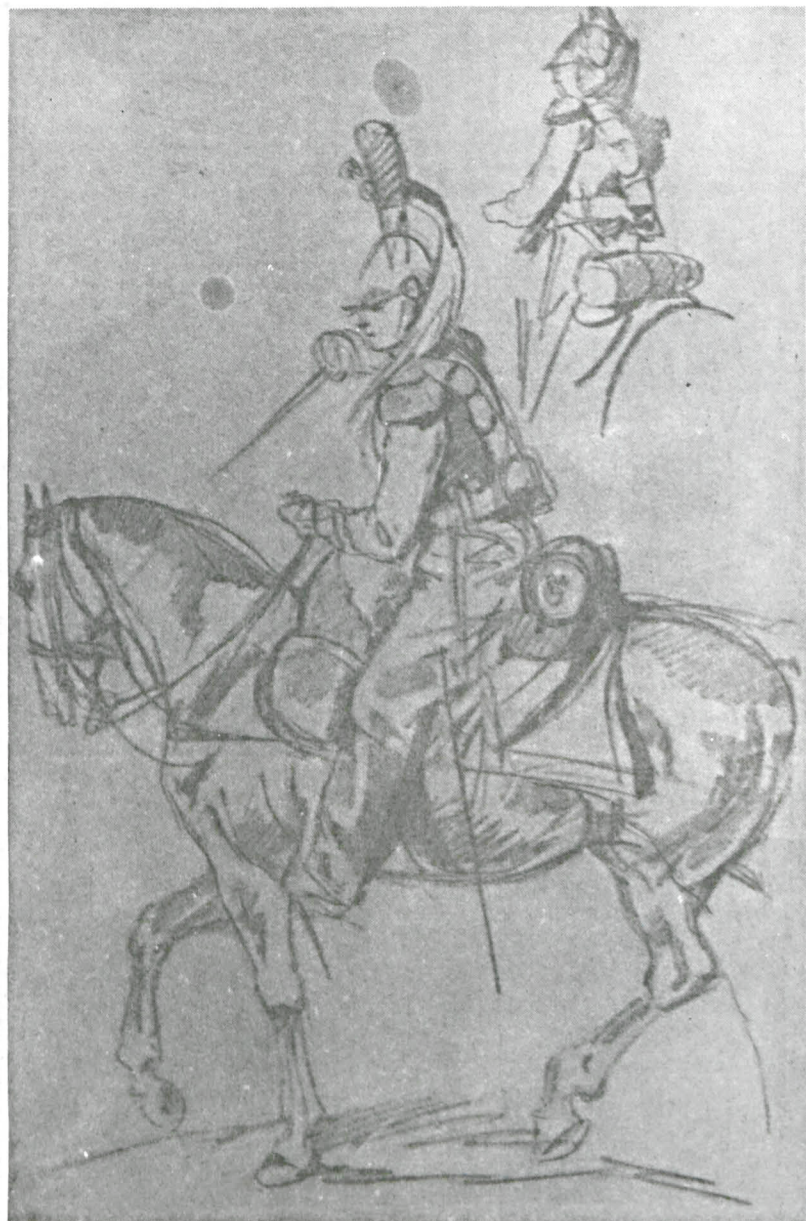
Cerkiewne rzemiosło artystyczne reprezentują krzyże, plakaty, ryzy do ikon oraz kielichy.

Niewielka stosunkowo liczba rzeźb stanowi uzupełnienie galerii malarstwa. Wśród nich należy wyróżnić *Konie* — dzieło znakomitego francuskiego rzeźbiarza Antoine'a Louisa Barye'a oraz rzeźbę *Dwaj Czerkiesi na koniach* Eugene Lausere'a.

Jan Kotowski, *Orka*, ok. 1925 r., ol., pł.

Piotr Michałowski, *Kirasjer*, ok. 1830 r., ol., pap.

Wojciech Kossak, *Patrol*, 1928 r., ol., pł.

Juliusz Kossak, *Głowa konia*, II poł. XIX w., ol., pł.

Zygmunt Rozwadowski, *Zapręg czterokonney*, pocz. XX w., ol, tekt.

Stanisław Bagiński, *Patrol*, 1928 r., ol., pł.

Stanisław Kaczor-Batowski, *Potyczka*, 1922 r., ol., pł.

Ludwik Maciąg, *Pogoń za lisem*, 1980 r., ol., pł.

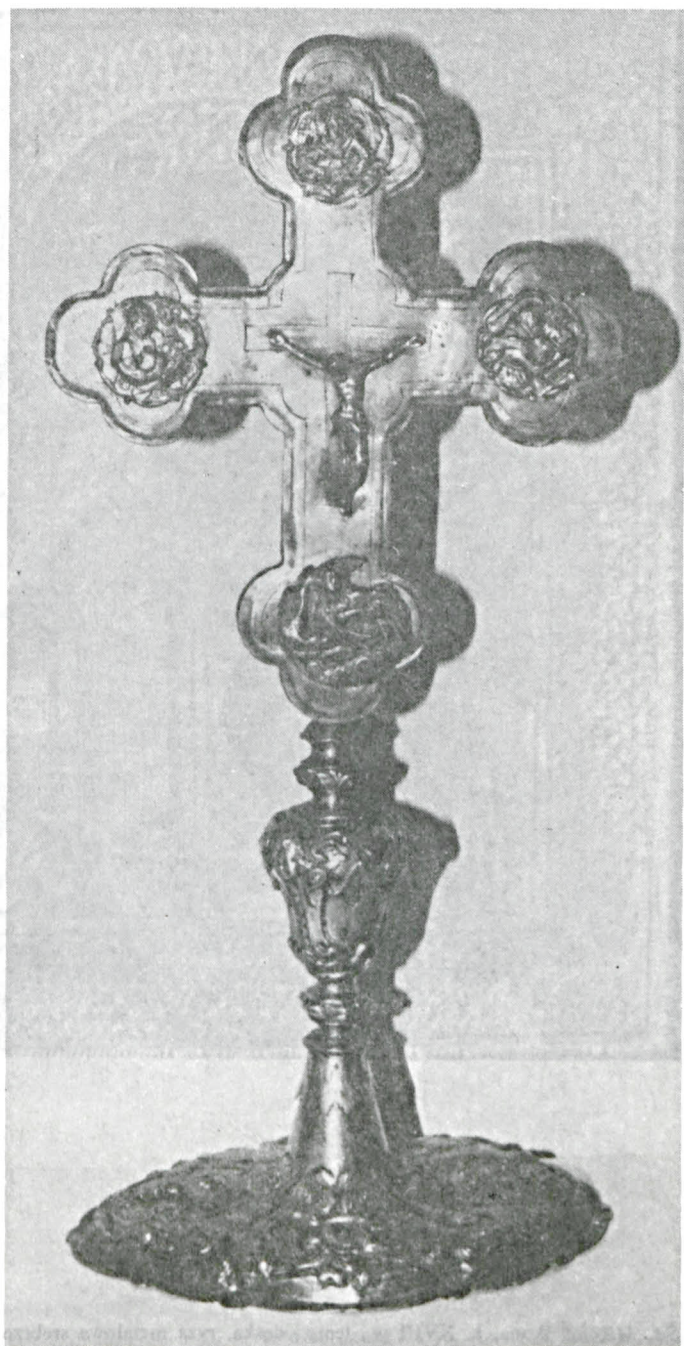

Krzyż (początek), wstę-
to głębiej, XVII/XVIII

Władysław Gościński, *Jeździec*, 1977 r., ol., pł.

Jan Piotr Norblin, *Chrystus w Kanie Galilejskiej*, 1827 r., akw., pap.

Krzyż (pacyfikal), sre-
bro złocone, XVII/XVIII

Św. Mikołaj, ikona, k. XVIII w., temp., deska, ryza metalowa srebrzona

Antoine Louis Barye, *Konie*, k. XIX w., brąz

Biblioteka

Księgozbiór biblioteki muzealnej zawiera ponad 3000 druków zwartych oraz ponad 800 czasopism. Zbiory biblioteczne mają charakter ogólnohumanistyczny, z przewagą historii, sztuki, etnografii, numizmatyki, medalierstwa i militariów. Gromadzone są również publikacje z dziedziny muzealnictwa, wystawiennictwa, ochrony zabytków, jak również bibliografie, słowniki, encyklopedie, informatory i przewodniki. Prawie połowę zbiorów stanowią dzieła z zakresu historii sztuki dotyczące malarstwa polskiego oraz sztuki obcej.

Wśród książek znajduje się również kilkadziesiąt starodruków pochodzących z XVII — XIX wieku. Są one w równej mierze dziełami o treści historycznej, jak i czysto sakralnej. Z tej części księgozbioru na uwagę zasługują: *Kazania na niedzielę i święta* Piotra Skargi z 1620 roku, *Słownik języka polskiego* Samuela Bogumiła

Lindegó z 1814 roku, *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Concillii Tridentini Restitutum Pontificis Maximi Jessu Editum Clementis VIII et Urbani VIII* z 1865 roku i „Dziennik Urzędowy Guberni Podlaskiej” z 1839 roku.

Gromadzone są także czasopisma naukowe, które uzupełniają dorobek wiedzy zamieszczony w dziełach zwartych. Wydzieloną część stanowią wydawnictwa innych muzeów. Podstawowy zbiór uzupełniany jest drogą planowych zakupów oraz wymiany międzymuzealnej. Specjalistyczne zbiory książkowe służą pracy naukowo-badawczej i dokumentacyjnej, związanej z działalnością placówki i jej zadaniami statutowymi.

Oprócz książek i czasopism biblioteka zbiera również druki ulotne, przezrocza i fotografie ilustrujące wydarzenia z życia społeczno-gospodarczego i politycznego województwa białsko-podlaskiego. Prowadzi też prace dokumentujące działalność wystawienniczą muzeum.

Kazimierz Nekanda-Trepka, *Eklibris Koła Białczan*, 1972, linoryt

Działalność naukowo - badawcza i upowszechnieniowa

Pracownicy merytoryczni muzeum prowadzą różnorodną działalność naukowo-badawczą. Gromadzą muzealia i opracowują dokumentację oraz katalogi naukowe zbiorów.

Obok tych działań prowadzi się badania terenowe, które mają określoną specyfikę w każdym dziale. Dotyczy to zwłaszcza pracowników Działu Etnografii i Oddziału Martyrologicznego, którzy wykonują szczególnie systematyczną pracę w terenie. Obok wyjazdów indywidualnych organizowane są co roku badania zespołowe i obozy naukowe studentów Instytutu Historii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Pracownicy Działu Etnografii wspólnie z etnografami z Muzeum Lubelskiego zbierają na Podlasiu informacje na temat zwyczajów i obrzędów oraz rzemiosła i sztuki ludowej. Gromadzą dawne i nowsze pieśni i przysłówki ludowe. Odkrywają nowych artystów ludowych. Jednocześnie pozyskują do zbiorów nowe muzealia. Na zamówienie muzeum pracownicy Politechniki Krakowskiej wykonali skróconą inwentaryzację oraz dokumentację fotograficzną budownictwa ludowego Podlasia. Płonem kilkuletnich badań jest 2195 stron materiałów tekstowych, 314 wywiadów z rzemieślnikami i twórcami ludowymi oraz dokumentacja fotograficzna w postaci 642 zdjęć, 1730 negatywów, 270 przezroczyc kolorowych i 1216 czarno-białych.

Oddział Martyrologiczny organizuje od 1977 roku historyczne badania naukowe prowadzone przez studentów. Mają one na celu zebranie materiałów do przyszłej monografii województwa białkopodlaskiego oraz do słownika osób zasłużonych dla Podlasia. Pozostałe przekazano do zbiorów Oddziału Martyrologicznego. Są to: 3000 odbitek kserograficznych dokumentów historycznych, fotokopie dawnych fotografii, wywiady z organizatorami tajnego nauczania w czasie okupacji niemieckiej oraz inne materiały tekstowe.

W wyniku indywidualnych i zespołowych badań historycznych zgromadzono 873 negatywy i 1976 fotografii dotyczących historii regionu podlaskiego, a zwłaszcza lat międzywojennych, II wojny światowej, okresu Polski Ludowej i miejsc pamięci narodowej. Przeprowadzono również 38 wywiadów z działaczami ruchu oporu, uczestnikami walk partyzanckich, organizatorami tajnego nauczania oraz byłymi żołnierzami BCh, AK, AL. Zapisem powyższych penetracji, a także kwerend archiwalnych są 3172 strony materiałów tekstowych omawiających problematykę powstania styczniowego, unitów i Tatarów na Podlasiu oraz zawierających kopie dokumentów historycznych, inwentaryzację cmentarzy, spisy zasobów archi-

wów kościelnych, relacje mieszkańców wsi dotyczące historii miejscowości i rejestr relikwii kultury materialnej.

Ważne miejsce w muzeum zajmuje praca wystawiennicza, oświatowa i wydawnicza. Stałą działalność upowszechnieniową rozpoczęło muzeum od ekspozycji historycznej przygotowanej na 25-lecie PRL. Po umocnieniu się organizacyjnym placówki urządzono wiele ciekawych wystaw stałych, czasowych, objazdowych i oświatowych. Są one tematycznie związane ze wszystkimi dziedzinami prezentowanymi w muzeum, choć najczęściej z etnografią i sztuką. Oprócz wystaw własnych były też wypożyczane z innych placówek muzealnych. Do 1987 roku zorganizowano ich ponad 250. Wiele z nich zyskało wysoką ocenę, stając się wydarzeniami kulturalnymi. Do takich należy niewątpliwie stała ekspozycja pt. *Martyrologia mieszkańców województwa białkopodlaskiego w latach 1939—1944*, z czasowych: *Sztuka użytkowa Dalekiego Wschodu* (1979), *Polskie stroje ludowe* (1982), *Współczesne medalierstwo polskie* (1984), *Szabla polska* (1985), *Kultura starożytnego Egiptu* (1987), *Kawaleria polska w latach 1914—1939* (1987), z późniejszych stałych: *Konie, jeźdźcy i zaprzęgi* (1987) oraz *Pieniądz na ziemiach polskich od X—XX wieku* (1988).

Zbiory muzeum prezentowane były także za granicą — w Brnie i Brześciu. W pracy wystawienniczej dużej pomocy udzielały: Muzeum Lubelskie, Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Muzeum Narodowe w Warszawie i Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu.

Z upowszechnianiem związaną jest działalność wydawnicza. Pierwszy katalog został wydany dopiero w 1973 roku. Kolejne informatory, przewodniki, foldery i katalogi, związane głównie z wystawami, ukazują się systematycznie od 1976 roku. Łącznie do 1987 roku wydano ponad 80 pozycji. Autorami ich są pracownicy muzeum oraz specjaliści z innych placówek muzealnych i naukowych. Z publikacji Muzeum Okręgowego na uwagę czytelnika zasługują: *Powstanie styczniowe na Podlasiu Jerzego Skowronka*, *Zespół pałacowo-obronny w Białej Podlaskiej Jerzego Cichomskiego*, *Sztuka ludowa południowego Podlasia Alfreda Gaudy i Celestyna Wrębiaka* oraz *Ordery, odznaczenia i znaki pieniężne ZSRR 1917—1977 Mariana Kowalskiego*.

Muzeum ze szczególną starannością przygotowuje swą działalność dla młodzieży. Na zapotrzebowanie szkół prowadzone są lekcje muzealne, pogadanki, konkursy oraz odczyty ilustrowane ekspozatami, przezroczkami, reprodukcjami oraz filmami oświatowymi. Najwięcej zajęć przeprowadzono z historii sztuki, etnografii i historii. Działalność odczytowa obejmowała

również tematykę społeczno-polityczną i historyczną. W Miesiącu Pamięci Narodowej, tj. w kwietniu, organizowane są w szkołach spotkania z byłymi więźniami obozów koncentracyjnych, a w maju z żołnierzami, którzy przeszli szlaki bojowe na frontach II wojny światowej. Odbywają się również systematycznie spotkania z artystami różnych dyscyplin oraz targi sztuki ludowej.

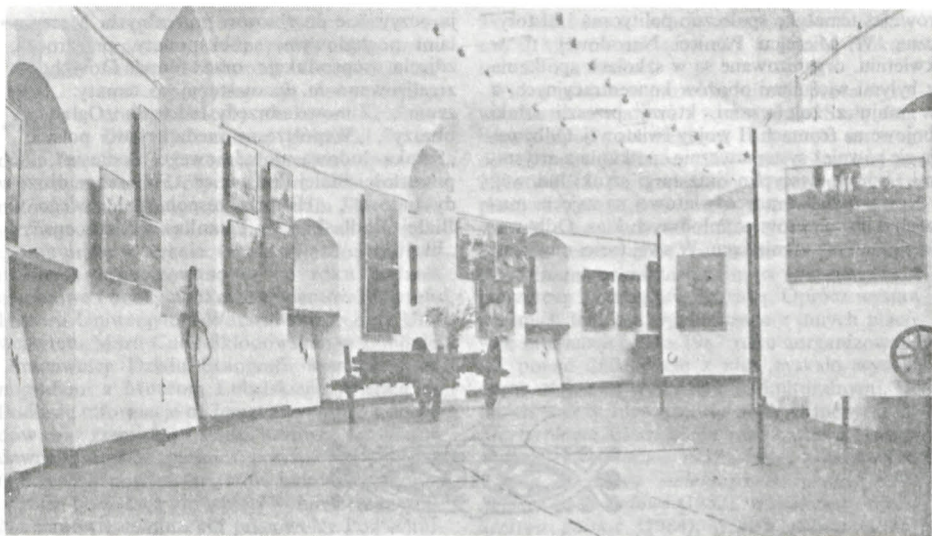
Nową formą pracy oświatowej są zajęcia muzealne dla uczniów najmłodszych klas. Odbywają się one raz w miesiącu. W swej treści nawiązu-

ją oczywiście do zbiorów muzealnych. Materiałami poglądowymi są eksponaty, przezrocza, zdjęcia, reprodukcje oraz filmy. Dotychczas zrealizowano m. in. następujące tematy: „Muzeum”, „Zimowe obrzędy ludowe”, „Oglądamy obrazy”, „Współczesne medalierstwo polskie”, „Sztuka ludowa południowego Podlasia”, „Z przeszłości Białej Podlaskiej”, „Wiosenne obrzędy ludowe”, „Historia zespołu pałacowego w Białej Podlaskiej”, „Pisanka wielkanocna” i „Ekslibris”.

Kawaleria polska 1914—1939, zwiedzanie wystawy, (1987)

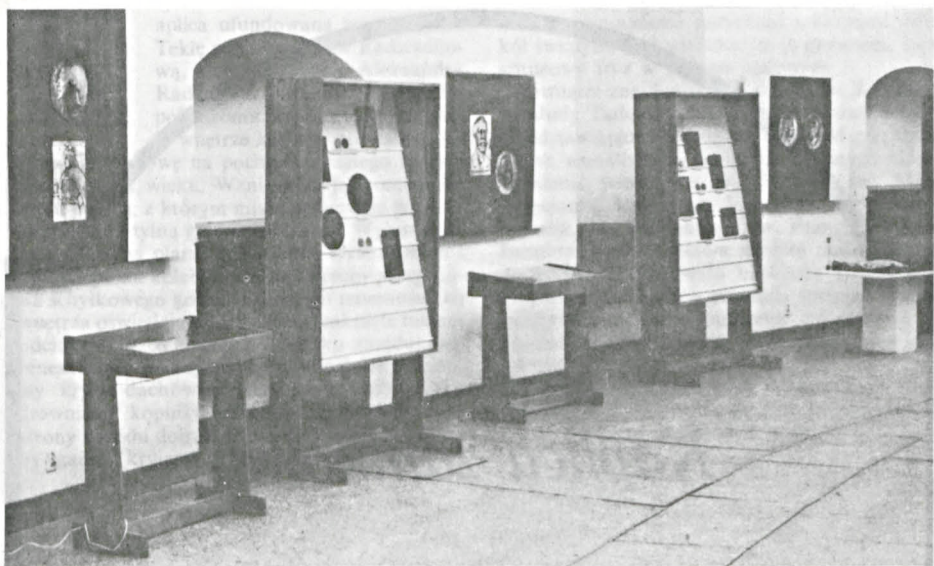

Janów '86, wystawa poplenerowa (1986)

Ekstlibris lubelski, zwiedzanie wystawy, (1986)

Józef Aumiller 1892—1963, Medale i plakietki, fragment wystawy (1986)

Sztuka ludowa południowego Podlasia '87, fragment wystawy (1987)

Kaplica zamkowa

Kaplica ufundowana została przez Teklę z Wołłowiczów Radziwiłłową, żonę Ludwika Aleksandra Radziwiłła. Badania pozostałości polichromii, która niegdyś zdobiła wnętrze kaplicy, pozwalają datować jej budowę na początek drugiego ćwierćwiecza XVII wieku. Wzniesiono ją frontem do boku pałacu, z którym miała połączenie poprzez krużganek i tylną galerię zamkową. Wybudowana została na planie prostokąta. Orientowana i przesklepiona kolebką wykazuje cechy przejściowe schyłkowego gotyku i późnego renesansu. Jej wnętrza oświetlają cztery okna zamknięte łukiem odcinkowym. W szczycie budynku znajdują się renesansowe półkoliste wnęki. Dach dwuspadowy kryty dachówką miał około 1830 roku drewnianą kopułkę zwieńczoną krzyżem. Od strony ogrodu dobudowano do kaplicy drewniane ganek kryjący schody wiodące na chór.

Ściany wzmocniono gotyckimi szkarpami. Wokół świątyni, pod wieńczącym ją gzymssem, biegł sznurowy fryz w kolorze zielonym.

Wewnątrz znajdowały się ołtarze św. Józefa i św. Judy Tadeusza. Na ścianach wisiały obrazy przedstawiające Najświętszą Pannę Marię. Jeden z nich namalowano na blasze. Z innych należy wymienić wizerunki: św. Jakuba, św. Marii Egipcjanki, Męki Pana Jezusa, św. Jana Nepomucena, św. Wincentego, św. Franciszka i św. Józefa. Front kościoła zdobiło malowidło na desce, które ukazywało niewiasty stojące pod krzyżem. Gdy kaplica przestała spełniać funkcję świątyni, całe jej wyposażenie przekazano do kościoła oo. Bazylianów. Stało się to przed 1830 rokiem.

Po przeprowadzeniu prac remontowych urządzono w kaplicy ekspozycję typu magazynowego sztuki sakralnej XVII—XX wieku.

Kaplica zamkowa

**Oddział Martyrologiczno-
-Historyczny
w Białej Podlaskiej**

Łódź, 1970

Oddział zajmuje się gromadzeniem dokumentów historycznych związanych z okupacją hitlerowską oraz z historią miasta i regionu. Tutaj znajduje się kartoteka miejsc pamięci narodowej.

Na początku organizowano wystawy okolicznościowe, których tematem była eksterminacja ludności Podlasia, jeńców radzieckich i włoskich w czasie okupacji. Potem z inicjatywy miejscowych działaczy przystąpiono do prac mających na celu przygotowanie stałej ekspozycji w piwnicach budynku przy ul. Hanki Sawickiej 17. W wyniku przeprowadzonych prac adaptacyjnych odtworzono pierwotny wygląd cel, byłego więzienia śledczego komisariatu policji granicznej. Dawna siedziba gestapo — miejsce kaźni tysięcy ludzi — została zapelniona licznymi dokumentami, zdjęciami, mapami, zestawieniami statystycznymi. W każdej z 7 cel o wymiarach 3×3 m lub 3×4 m podczas okupacji przebywało stale od 10 do 16 więźniów. Śledztwo trwające 2—3 tygodnie kończyło się w najlepszym wypadku więzieniem w Białej Podlaskiej lub na Zamku Lubelskim, skąd zatrzymani trafiali często do obozów koncentracyjnych w Dachau, Oranienburgu, Buchenwaldzie, Majdanku, Oświęcimiu. Wielu z nich rozstrzelano w okolicznych lasach. Według danych szacunkowych przez cele wię-

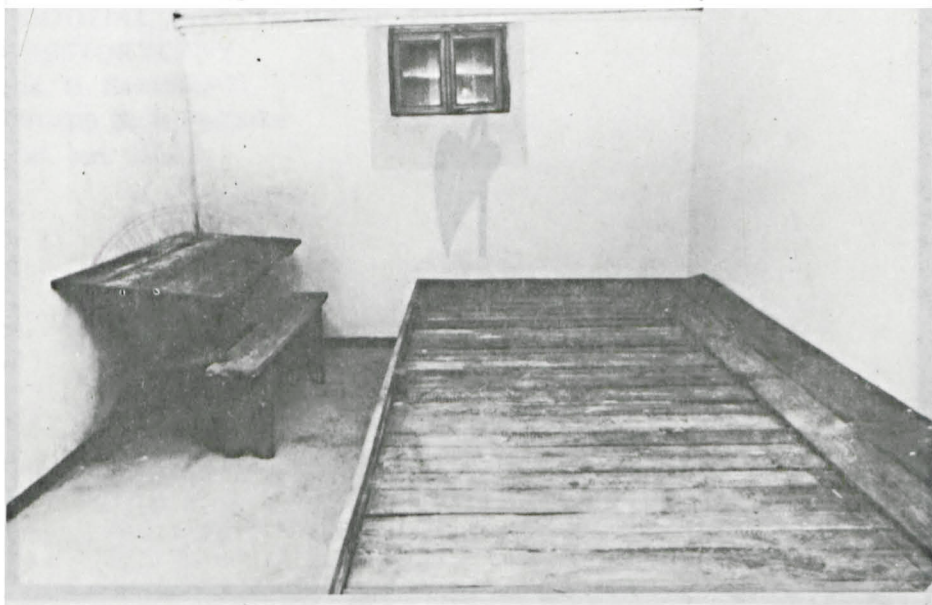
zienne w okresie od sierpnia 1940 do lipca 1944 roku przeszło 10 tys. osób.

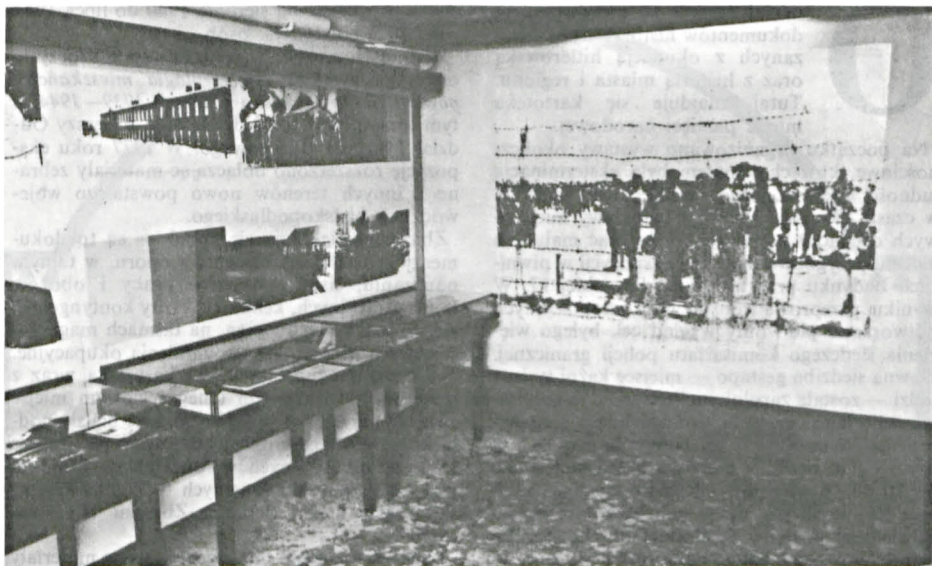
W dniu 10 maja 1973 roku nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy *Martyrologia mieszkańców powiatu Biała Podlaska w latach 1939—1944*, a tym samym rozpoczął działalność pierwszy Oddział Muzeum Okręgowego. W 1977 roku ekspozycję rozszerzono dołączając materiały zebrane z innych terenów nowo powstałego województwa białkopodlaskiego.

Zbiory powiększają się nadal — są to dokumenty z działalności w ruchu oporu, w tajnym nauczaniu, listy z obozów pracy i obozów koncentracyjnych, kenkarty, kwity kontyngentowe i prasa konspiracyjna, na taśmach magneto-fonowych utrwala się wspomnienia okupacyjne. Na bieżąco uzupełniana jest kartoteka wraz z materiałem zdjęciowym i negatywowym miejsc pamięci narodowej w województwie białkopodlaskim. Wiele informacji uzyskano w trakcie kwerend archiwalnych w Muzeum na Majdanku, Archiwum Akt Dawnych w Warszawie czy Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich.

Badania naukowe oraz zgromadzone materiały zostaną wykorzystane przy opracowaniu scenariusza nowej stałej wystawy, której realizacja nastąpi dopiero po przejęciu całego obiektu przy ul. Hanki Sawickiej i jego wyremontowaniu.

Cela więzienna (rekonstrukcja)

Martyrologia mieszkańców województwa białkopodlaskiego w latach 1939—1944, fragment stałej ekspozycji

Informacje ogólne

ADRESY

BIURO GŁÓWNE

ul. Warszawska 13
1-800 Półka Podlaska
tel. 34 112, 115-91

ODZIAŁ MARTYROLOGII I HISTORICZNY

ul. H. Sienkiewicza 21
1-800 Półka Podlaska
tel. cen. 345-21

Muzeum czynne codziennie oprócz poniedziałków i dni poświęconych w godz. 10—17, w soboty 11—17.

●

Odczyty i lekcje muzealne przeprowadzają w muzeum pracownicy merytoryczni po uprzednim zgłoszeniu zapotrzebowania w Dziale Naukowo-Oświatowym.

●
●
●

ADRESY

MUZEUM OKRĘGOWE

ul. Warszawska 12

21-500 Biała Podlaska

tel. 34-128, 355-56

ODDZIAŁ MARTYROLOGICZNO- -HISTORYCZNY

ul. H. Sawickiej 21

21-500 Biała Podlaska

tel. cen. 356-27

Spis treści

Z historii muzeum	5
Zbiory	8
Etnografia	9
Historia	17
Numizmatyka	20
Militaria	26
Sztuka	29
Biblioteka	40
Działalność naukowo-badawcza i upowszechnieniowa .	41
Kaplica zamkowa	46
Oddział Martyrologiczno-Historyczny	
w Białej Podlaskiej	48
Informacje ogólne	51

I strona okładki

Wieża bramowa zespołu pałacowego Radziwiłłów
w Białej Podlaskiej

IV strona okładki

Brama wjazdowa zespołu pałacowego Radziwiłłów

ISBN 83-03-03083-3

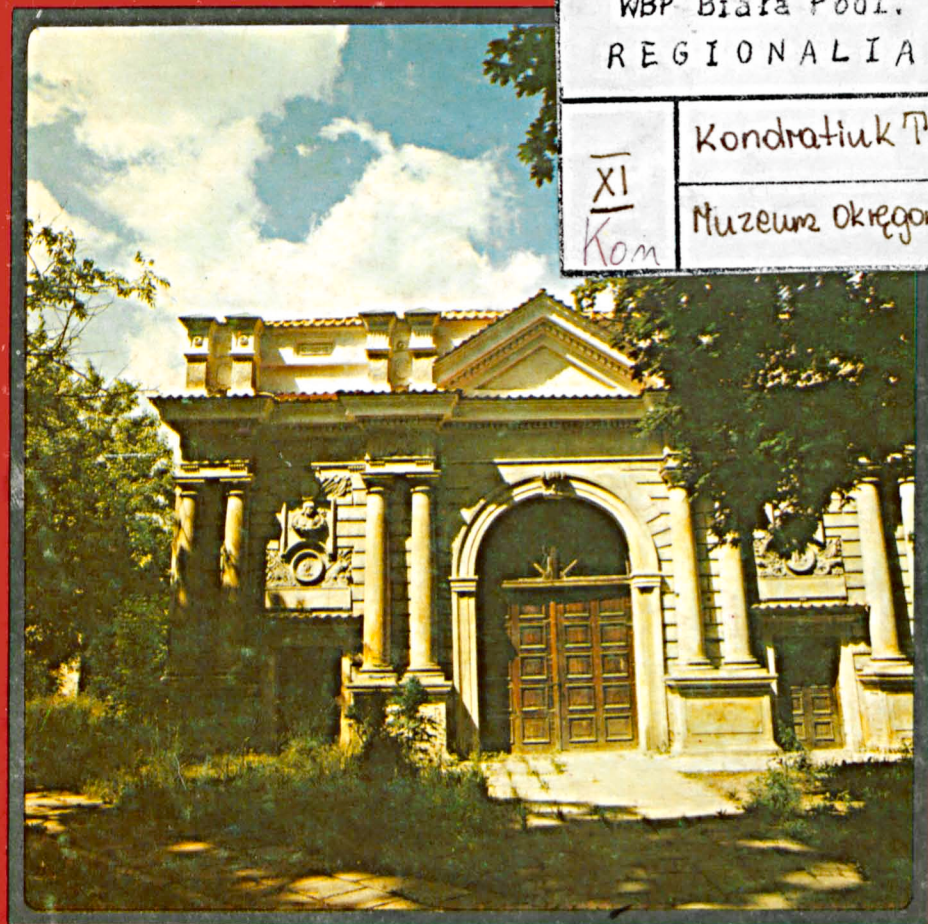
Wydanie I. Nakład 3000 + 150 egz. Druk: Lubelskie Zakłady Graficzne
w Lublinie, ul. Unicka 4. Zam. 1535. O-7

WBP Biała Podl.
REGIONALIA

XI
Kom

Kondratiuk T.

Muzeum Okręgowe

KRAJOWA AGENCJA WYDAWNICZA · LUBLIN 1990